

TROIA, ÎNTÂMPLĂTOR

de Cătălin Ionescu

1.

- Ești sub influența poveștilor de adormit copiii, spuse profesorul.
- Este chiar atât de improbabilă teoria mea? întrebă Alex, răbdător.

Trecuse multă vreme de la publicarea articolelor sale în revistele de specialitate. Iar reacția fusese, de cele mai multe ori, de respingere violentă.

- Te interesează într-adevăr motivul reținerilor mele? făcu obosit profesorul de Istorie de la Universitatea din Delhi.

- Da, domnule profesor.

- În primul rând mă îndoiesc, și asta în ciuda realizărilor dumitale, că înțelegi ceea ce trebuie din istoria și mitologia indiană.

Alex privi la rându-i plictisit rafturile bibliotecii încărcate din biroul decanului.

- Stăpânesc, printre altele, sanscrita și greaca veche, domnule profesor.

- Da, dar esti atât de european... murmură celălalt.

Arheologul îl privi uimit.

- Vremea Agartthei a trecut cam de multișor, domnule profesor!

- Nu mă înțelege gresit, domnule Pole, se apără profesorul. Sunt, ca și dumneata, om de știință și nu un speculant al secretelor îngropate și păstrate neatrinse până azi de societăți ezoterice. Dar, cum să-ți spun, antardhana nu este tabernacolul.

- Nu caut Arca Pierdută, domnule profesor. De ce amestecați filmele cu realitatea? Eu v-am vorbit la modul cel mai serios.

- Lasă-mă să termin, tinere. Ceea ce voiam să-ți spun este faptul că antardhana nu este decât un simbol.

- Și dacă este mai mult decât atât?

- Ce? Un dezintegrator atomic? Un laser? O armă fabuloasă uitată de extraterestrii care au întemeiat mitologia și cultura vedică și au dezvoltat puterile umane spre țeluri psihice obscure? Am auzit, de atâtea ori, aceste vorbe. Nici măcar nu ești original, tinere.

- Deci nu vreți să mă ajutați?

Alex se ridicase în picioare.

- Cu ce?

Bătrânul făcu un semn de neputință, apoi continuă:

- Oricum vei face ce vrei. Sapă la Mohenjo-Daro. La Harappa. Unde poftești. Știi foarte bine că aceste localități sunt dincolo, în Pakistan. Iar în Pakistan nu-i o situație prea grozavă. Dar în fond, nici noi nu suntem chiar un model de democrație occidentală. Nici măcar eu, vezi? Și ceva însă îmi spune că nu te vei opri. Că vei răscoli toată valea Indului. Ce mai aștepti de la mine?

- Nu asta am vrut de la dumneavoastră, domnule profesor. În nici un caz, lecții despre sistemele politice, pentru că sunt chestiuni care nu mă interesează.

- Atunci ce te interesează? Să te aprob? Te-am ascultat cu atenție, dar argumentele dumitale îmi par extrem de firave.

- Și, în concluzie, chiar considerați că totul este o prostie?

Bătrânul indian îl privi cu atenție preț de câteva clipe.

- Poate că nu. Te ajută la ceva?

Alex tresări.

- Deci știți mai multe?

Profesorul oftă.

- Dacă, prin cel mai absurd caz, ai descoperi ceva, urmele acestei arme fabuloase, la ce ți-ar folosi?

Alex își aranjase între timp ținuta și se îndreptă spre ușă.

- Vedeți, domnule profesor, am citit în reviste vechi articolele dumneavoastră despre posibilitatea existenței unor urme reale ale epopeilor sanscrite. Vorbeați în clar despre narayana, pushpaka vimana și chiar, dacă nu mă înșală memoria, despre antardhana.

Profesorul surâse.

- Sunt multe minuni în lume, iar pe unele le traversăm zilnic cu ochii orbi... Nu avem, poate, deschiși ochii spiritului. Astfel, poți ușor confunda tabernacolul cu o stâncă oarecare.

Alex se înroși.

- Bineînțeles. Iar Agarttha o pot confunda cu metroul de sub Himalaya!

Ezită o clipă, apoi se calmă. În fond el venise după ajutor.

- Mă iertați. Desigur, și eu plec de la câteva ipoteze simple. Că Mahabharata, Ramayana și toate celelalte nu sunt numai legende. Și, domnule profesor, guvernul pakistanez m-a autorizat să efectuez săpături pe valea Indului. Chiar și militarii sunt interesați de istorie, uneori chiar mai mult decât istoricii de profesie. Vă cer scuze pentru timpul pe care vi l-am răpit.

Se ridică și păși spre ieșire.

- Domnule Pole!

Încremeni în ușa, apoi se întoarse spre decan, așteptând.

- Pentru a ajunge la sublim, tinere prieten, nu este nevoie să sapi în țări străine. E suficient să...

Pole așteptă un timp, dar profesorul nu mai continuă.

- La revedere, domnule profesor.

Ușa se închisese în spatele lui când bătrânul murmură:

- ...Să aștepți neașteptatul, domnule Pole...

2.

- Șantierelor astea mă fac să mă gândesc că, în fond, arheologia este o industrie care produce Istoria, îi mărturisi lui Alex Pole trimisul oficial al Universității din Lahore.

Stăteau amândoi de vorbă, urmărind forfota oamenilor care săpau. Iar Alex se amuza.

- Mda, tot așa cum stiloul secretă cerneala, nu? Poate că da, deși uneori mă întreb și eu dacă nu cumva descoperim ceea ce dorim și nu ceea ce există cu adevărat.

- Nu vă înțeleg...

- Poate că Troia, întâmplător, a fost o cetate oarecare. Poate că nici nu a fost nici un război, ci a pierit datorită unui cutremur, de pildă. Poate că Homer a fost un scriitor de science fiction și nu un cronicar...

- Bine, dar și dumneavoastră procedați ca Schliemann, porniți de la ficțiune încercând să-i dovediți veridicitatea.

Pole oftă.

- Nu vreau sub nici o formă să fiu nepolitic, dar guvernul țării dumneavoastră m-a înclinat spre aceste gânduri. Nu mă așteptam defel ca oficialitățile dumneavoastră să-mi acorde atât de ușor aprobarea de săpături. Nu vă judec modalitățile de guvernare, dar am senzația că istoria are, la dumneavoastră, valențe politice.

Dădu din umeri, și continuă, prefăcându-se că nu observă aerul încurcat al universitarului.

- Dar vorbeam de fapt de Schliemann. Știți, dispun de tehnici de sute de ori mai perfecționate decât Schliemann și plec de la surse mult mai sigure și totuși, de atâtea luni, nimic...

Exact în acel moment Jensen, asistentul său, veni în fugă.

- Acolo... articulă cu greu, un sunet metalic...

Coborâra cu toții, înfrigurați. Lucrătorii dezgropau deja un obiect nu prea mare. Avea o formă paralelipipedică. Alex îl luă cu grijă. Părea să fie un bloc metalic, extrem de ușor. Aluminiu? Îl ridică cu ambele brațe spre

lumină, privindu-l încordat. Și brusc, Universul își schimbă fața, transformându-se într-un întuneric absolut în care Pole nu era decât o stână de piatră.

3.

Alex Pole sesiză îndulcirea nuanței de întuneric. Apoi își dădu seama că redevenise stăpânul propriului său corp. Încercă să-și reamintească cele întâmplate și reuși fără nici o dificultate. Ridicând cutia aceea în brațe leșinase și se trezise aici... Dar nu era la spital. Curios, stătea în picioare, lângă o coloană. Și se afla într-un soi de templu... Apăru și o tânără, îmbrăcată într-un fastuos costum antic. Ce naiba se întâmpla cu el?

- Domnișoară! o apelă Pole pe tânăra care nu părea să-l fi observat încă.

Ea se sperie și scăpă jos vasul pe care îl ducea. Întoarse capul și-l privi îngrozită. Din vasul spart se simțeau miasme puternice, necunoscute. Fata deschise gura și murmură ceva. Alex nu înțelese.

- Do you speak English, miss? încercă Pole.

Ea se dădu câțiva pași înapoi. Nu mai era la fel de îngrozită, dar i se citea încă teama pe fața ei. Pronunță din nou aceleași cuvinte, pe care Alex le înțelese de data aceasta. Erau în greaca veche.

- Cine ești tu, străine, cel care te ascunzi aici?

O farsă? Dar cine să-i monteze pe valea Indului o farsă atât de sofisticată?

- Cine ești tu, fată? articulă greoi Alex în limba veche.

Tânăra tresări iar, speriată.

- Pe mine mă cunoaște toată lumea aici. De unde vii, străine? Din afara cetății? Ești iscodă?

Cetate? Care cetate? Simți că-și pierde răbdarea.

- Destul cu joaca. Cu cine mă pot înțelege omenește aici?

Vorbise iar în engleză și fata îl privi uimită. Enervat, formulă în grecește:

- Unde mă aflu?

Scoase din buzunar o țigară și și-o aprinse cu bricheta. Tânăra tresări îngrozită, văzând flacăra.

- Stăpâne, ești zeu! O mărite zeu!...

Se aruncase în genunchi la picioarele lui Pole.

- Nu sunt zeu. Mă numesc Pole și...

- Mărite Apollon! îl intrerupse fata. Sunt mândră că ochii tăi luminoși mă privesc... Și înfățișarea ta de acum este la fel de frumoasă pe cât se spune în cântece...

Alex rămase cu gura căscată. Pentru prima oară în viața lui o femeie îi făcea complimente în greaca veche.

Dar parfumul degajat de vas devenise pregnant. Un miros cu rezonanță orientală, care parcă îi săgeta trupul, și i se făcuse cald... Aruncă înciudat țigara. Senzația de rău nu-l părăsi însă.

- Cine ești tu, copilă? murmură Alex stins.

- Cassandra, mărite zeu. Fiica regelui Priam.

Arheologul avu atunci sentimentul absurd că fata aceasta nu glumea, că totul era adevărat și că se afla, într-adevar, în vechea Troie. Dar spiritul lui se lăsă iar furat de miros. Poate că, mai curând, visa... Iar tânăra aceasta... O femeie oarecare. O femeie frumoasă. Troia. Cassandra. Ce conta un nume?

- Cassandra, esti frumoasă...

- Râzi de mine, zeule Apollon... Sunt atâtea muritoare mai frumoase decât mine...

Dacă ar fi fost lucid, poate ar fi descifrat nuanța de cochetărie din glas. Dar Pole era pe jumătate adormit.

- Cassandra, cetatea va fi distrusă, Hector și Paris vor muri, zidurile vor fi arse și tu...

Călătorise în timp? Nu, visa... Un vis frumos... Un vis fantastic...

- Mărite zeu... Puternice Apollon...

Cine vorbea? El? Cassandra? Întinse mâna să o atingă dar în fața lui începură să joace lumini multicolore, violente, și el intră iar în peștera întunericului absolut...

4.

Alex Pole deschise ochii și nu percepă la început decât negrul presărat cu scânteierea stelelor. Se afla întins pe o câmpie. Simțea iarba de sub el. Se ridică șovăielnic, capul îl durea îngrozitor, dar starea aceea de irealitate îl părăsise. Închise ochii, încercând să se concentreze. Își amintea perfect ceea ce se întâmplase anterior, dar nimic nu-i era totuși clar. Unde se afla? Privi în jur, în lumina palidă a lunii. Nu prea departe, valurile mării se spărgeau de țărm, iar în partea opusă se distingeau focurile unei tabere uriașe. Dar nimic nu semăna cu valea Indului. Și avu senzația stupidă că într-adevăr călătorise în timp și în spațiu și că se întâlnise în mod real cu Cassandra. Real? Ce însemna aici, real?

Apoi firul raționamentului lui Pole făcu un salt brusc. Istoria vorbea de faptul că Apollon o dorise pe Cassandra, oferindu-i în schimbul dragostei ei, darul profeției. Fiind refuzat, zeul a blestemat-o să-și păstreze harul, dar să nu fie crezută de nimeni... Cassandra, sau mitul dramei celei care știe și nu poate interveni cu nimic... Iar el îi spusese că Troia va pieri și... Absurd. Ca și confuzia dintre numele lui și cel al zeului soare. Totul nu avea nici o noimă.

Se afla într-adevăr în Turcia, pe dealul unde peste câteva milenii se va înălța localitatea Hisarlâk? Ajunsese în jurul anului 1190 î.H.? Data însă nu era defel sigură. Troia s-ar fi putut foarte bine situa și undeva pe la mijlocul sau chiar începutul mileniului al doilea înainte de Hristos. Și mai ales, cum ajunsese aici? Antardhana, sau blocul descoperit lângă Mohenjo-Daro, era o mașină de călătorit în timp? Care funcționa?

- Nici o mișcare, străine!

Oșteanul se ivise pe neașteptate în preajma sa. Îl amenința cu o sulită ascuțită, păstrând o figură încruntată. Bineînțeles, gândi Pole, și o sulită poate ucide.

- Ești iscoadă, nu? Ilionii...

Pole se hotărâ brusc.

- Nu sunt iscoadă. Sunt neguțător venit de departe și am fost prins de tâlhari în mijlocul mării. Au vrut să mă omoare, dar s-au îmbătat și corabia s-a lovit de stânci. M-am strecurat într-o barcă și am ajuns aici. Nu știu cine sunteți și ce război duceți.

Oșteanul păru nehotărât.

- Într-adevăr, străine, limba pe care o vorbești nu seamănă cu cea a ilionilor. Te voi duce dară la stăpânii mei și ei îți vor hotărî soarta.

- Cine sunt ei?

- Puternicul rege Agamemnon, fiul lui Atreu și fratele său, bălanul Menelaos, soțul prea frumoasei Helene, răpită de nevolnicul Paris, împreună cu însoțitorii lor: eroul Ahilleus, invincibilul, înțeleptul rege Nestor, istețul Odysseus, vitejii Ajax de la Salamina, fiul lui Telamon și Ajax din Locrida, fiul lui Oileu, nobilul Patrokles și bravii Diomedes, Idomeneus, Meriones, Eurypylos...

Alex strânse din dinți, pierzând șirul de nume înșirate cu emfază de soldat. Numele îi erau familiare, dar coșmarul nu dădea semne de încheiere. Ce căuta el în Troia, adică în Ilion - după numele grecesc - sau în Turcia? Ultima dată era în Pakistan. Ultima dată însemna că va fi acolo peste vreo 3000 de ani. Sau 4000. Mai conta? Totuși, de ce-l adusese aici antardhana?

Între timp se apropiaseră de tabără. Omul îl conduse precaut printre corturi, spre zona centrală, unde se aflau corturile regale. Acolo, la o masă lungă, se găseau căpeteniile ahee. Înclinându-se, oșteanul se prezentă celui din capul mesei, un bărbat înalt, spătos, dar cu ochii tulburi din cauza băuturii. Alex, la rândul lui îi repetă povestea pe care i-o servise oșteanului.

- De unde vii, străine? întrebă cu glas sigur, Agamemnon.

- De departe, mărite rege, dinspre soare răsare.

- Văd că nu ești iscoadă, iar straiile tale arată că într-adevăr vii de departe. Stai la masă și ia din bucate că ți-o fi foame. Ai trecut prin destule și aici te afli în puternica tabără ahee.

Alex mulțumi printr-o plecăciune și se întrebă, în sine sa, cam cât timp ar fi supraviețuit acolo fără vastele sale cunoștințe de greacă veche și istorie antică...

- Și cum te numești, străine?

Pole făcu imediat asocierea între numele său și cel al zeului soare, Apollon, așa că răspunse precaut:

- Alexis, din neamul lui Poliensis, mărite rege.

Un bărbat de la masă tresări și-l privi fix, cu intensitate. Alex îi sesiză ochii care trădau o inteligență vie, ascuțită, în contrast evident cu figurile buhăite de băutură ale celorlalți. Privirea aceea de foc îl ținut o clipă, apoi îl părăsi, lăsându-l descumpănit. Dar căutătura aceea pătrunzătoare îi păruse a fi cunoscută, dar nu reuși să o asocieze cu nimeni din memoria sa.

O voce se ridică nerăbdătoare, continuând discuția întreruptă de sosirea lui Alex.

- Spune Kalhas, spune profetule, vorbele tale sunt adevărate, lămurește această pricină de sfadă.

- Viteze Ajax, vorbele îți sunt pe măsura faptei, dar eu nu sunt un războinic destoinic, ci doar un truditor pe drumurile fără pulbere ale zeilor... Și sunt multe lucruri pe care nu le știu, sau de care mă tem..., răspunse necunoscutul care îl privise atât de intens pe Alex.

O umbră se ridică masivă, acoperind focul.

- Vorbește Kalhas, răspunde la întrebarea lui Menelaos: care este cea mai frumoasă dintre femeile aheilor?

- Puternice Ahilleus, astfel de vorbe pot face mult rău.

- Nu, profetule, adevărul nu supără pe nimeni, se înfierbântă Ahilleus. Spune!

Menelaos, pe jumătate beat, ridică la rândul-i vocea:

- Cine, vitejilor, se bucură de desfătările celei mai frumoase femei? Cea mai înfocată și pricepută în meseriile muieresti?

- Taci, Menelaos, porunci calm Agamemnon. Mai bine te-ai duce și te-ai culca, căci Dionysos ți-a tulburat mințile. Și Helene a ta este tot în brațele lui Paris, adăugă, zâmbind cu cruzime.

Dar nu părea supărat. Mai degrabă amuzat.

- Spune Kalhas, cine este cea mai frumoasă roabă?

- De ce nu îi cereți părerea lui Odysseus cel isteț?

- Odysseus nu are nici o roabă frumoasă, bubui nerăbdător Ahilleus. N-o ține decât pe Tarentis, slăbănoaga. Singura femeie care ar fi putut fi zeiță dacă ar fi fost nemuritoare este Briseis a mea.

Agamemnon interveni, golind pocalul.

- Fiica regelui Hrisēs, prea frumoasa Hriseis, roaba mea, este de departe cea mai ispititoare și mai pătimasă dintre femeile din tabără - și poate din tot Argosul și Mykenosul.

Ahilleus pufni, trântind un pumn formidabil în masă.

- O bălană! Cum poate fi o femeie cu părul bălai cea mai frumoasă?

Agamemnon se ridică și el în picioare.

- Cum?! Ahilleus, bagă de seamă, sunt din neamul atrizilor și judecata mea este cea bună. Hriseis a mea este cea mai sălbatecă și înfocată.

Menelaos zvâcni, cu un gest imprecis.

- Ba Semelisis! facu râgâind. Roaba mea din...

Mai mulți meseni izbucniră în râs, șușotind între ei. Nu prea semăna cu un soț care pornise un război, pentru că fusese înșelat în onoarea lui...

Ahilleus însă se înfuriase de-a binelea.

- Briseis! Frumusețea nu are altă regină decât pe zeița Aphrodite...

- Ahilleus ajunge poet în fața îmbujoratei Briseis, făcu o voce batjocoritoare.

- Tăceți! urlă Ahilleus.

Era într-adevăr înspăimântător. Își trăsese sabia pe jumătate din teacă și privea cu ochii holbați în jur.

- Kalhas, spune totuși, cine e cea mai frumoasă? continuă Agamemnon. Hriseis, nu, de bună seamă?...

- Hriseis ar trebui dată înapoi marelui preot Hrisēs, tatăl ei, care a venit azi după ea încărcat cu daruri bogate. Ar fi un gest de înțelepciune față de poporul lui Hrisēs, care ne-ar fi de ajutor ca aliat, nu ca dușman, spuse o voce calmă.

Agamemnon strigă mânios:

- Odysseus, n-ai scos un cuvânt toată seara și acum ți-au trimis zeii glasul înapoi?

Ceilalți tăcură, intimidăți. Marele Atrid nu trebuia contrazis în accesele sale de furie. Alex asculta mirat cearta aceasta stupidă. Ahilleus însă nu avea chef să tacă.

- Kalhas, Oysseus are dreptate, nu? Hriseis ar trebui dată înapoi și atunci Briseis ar rămâne fără nici o umbră pe chipul ei îmbujorat.

- Înapoierea lui Hriseis ar fi totodată și un gest de bunăvoință față de zeul Apollon care este acum tare mâniat pe ofensa adusă preotului său.

Agamemnon goli alt pocal și-l trânti de pământ.

- Zei?! Pe Hades, Apollon e sus în ceruri și n-are timp de noi...

Kalhas se ridică, demn.

- Oameni, zeii ne privesc. Apollon e mânios pe noi. Poate că ne urmărește de sus, din ceruri... Sau poate ne ascultă, strecurat printre noi...

Alex tresări. Privirea lui Kalhas îl fixa insistent. Dar strigătele lui Agamemnon se făcură iar auzite.

- Cum?! Zeii să fie dară contra mea? Contra aheilor din cauza mea?

Tăcu o clipă, rumegându-și gândurile. Apoi continuă, cu glasul sugrumat de furie:

- Prea bine! Măine, Hrises își va primi fiica înapoi și un car de daruri. Dar tu, Ahilleus, pentru că ai vrut să mă păgubești de Hrises și ai smuls vorbele lui Kalhas vei rămâne cel pagubit. Vei scoate din cortul tău pe tânăra Briseis, cea mai frumoasă roabă ahee, care de azi înainte va fi roaba mea. Am hotărât!

Ahilleus își scoase sabia de tot din teacă. Dar Ajax și Odysseus săriră spre el, șoptindu-i câteva cuvinte. Ahilleus împietri cu sabia în mână. Bătrânul Nestor încercă să spună și el ceva.

- Agamemnon, mare rege, nu căuta să iei cu sila ceea ce aparține unui prieten. Iar tu, Ahilleus, nu te împotrivi marelui nostru stăpân.

- Nu, bătrâne, răspunse Ahilleus cu voce surdă. Nu mă voi opune. Dar să știi, rege care ai femei multe, care ești ultimul la bătlie și primul la pradă, că de mâine sabia și sulita mea nu vor mai împărți moartea printre ilioni, până când nu-mi va fi spălată rușinea asta... Și tu, rege Agamemnon, te vei căi amarnic... Vai, ție, rege!

Își băgă sabia în teacă și plecă clătinându-se pe picioarele-i solide. Toți ceilalți se ridicară îmbufnați. Seara se terminase prost de tot. Alex simți o mână pe umăr. Se întoarse și întâlni privirea lui Odysseus.

- Străine, te poftesc în noaptea asta în cortul meu, căci altundeva nu ai unde dormi. Și poate îmi vei povesti lucruri minunate din depărtările pe care le-ai străbătut...

Alex simți oboseala acumulată în el și surâse recunoscător.

- Mulțumesc, Odysseus.

5.

- Ți-e somn, nobile Alexis?

- Mi-a mai trecut, Odysseus, șopti Alex.

Vocile izvorau din întunericul cortului. Sclava Tarentis se retrăsese în colțul ei, după ce le spălase picioarele și în scurtă vreme i se auzise

respirația regulată a somnului. Alex însă vorbise mult cu Ulise. Îi povestise, jumătate în glumă, jumătate în serios, întâmplări din Mahabharata, pe care Odysseus le ascultase cu nesaț. Apoi tăcuseră o bună bucată de vreme. Alex începuse să se gândească iar la situația sa. Ce căuta în asediul Troiei? Ridică din umeri și oftă încetișor. Putea înnebuni foarte ușor în felul acesta. Ulise îl simțise.

- Străine, ești om luminat și înțelept. Se vede după cele povestite. Dar mă întreb, cum de cunoști tu toate aceste lucruri? Istorii pierdute în negura timpului... Știi, pe când te ascultam, am avut impresia că ești, cum să zic?, parcă din alt tărâm. Ca și Kalhas, profetul.

Alex tresări.

- Kalhas? Dar ce spune el?

- Vorbește uneori despre viitor. Dar nu este prea sigur de el. Uneori spune că nu știe ce se va întâmpla, însă eu cred că nu vrea să spună. Odată l-am întrebat dacă aheii vor câștiga războiul.

- Și?

- A zâmbit și mi-a răspuns în doi peri că, da, se poate spune și așa. Dar asta ce înseamnă, da sau nu?

Alex căzu pe gânduri, dar Ulise continuă:

- Apoi mi-am zis că, în fond, era simplu, și ar fi trebuit să știu și eu acest răspuns. Un război nu este câștigat de nimeni, niciodată. Toți pierd câte ceva...

- Kalhas are dreptate. Dar tu simți, Odysseus, că vei apuca sfârșitul războiului și te vei întoarce acasă...

Ulise tăcu un timp, apoi zise, ca prin vis:

- Străine, ai și tu dreptate. Îmi doresc să se termine acest război stupid. Dar aici, în colțul ăsta de lume, simt că eu nu mai am demult casă... Nu mă voi întoarce în Ithaca... Am să-mi iau corăbiile și voi pleca pe mări... Vreau să ajung la capătul lumii, dacă va fi existând acel capăt, și acolo să-mi dea și mie Chronos din știința lui, așa cum ți-a dat și ție... și lui Kalhas...

Alex nu se putu opri să nu întrebe:

- Și familia? Și soața ta?

- Penelope? zâmbi amar Odysseus. A preferat întotdeauna să coasă decât să stea în preajma mea... Băiatul a fost mereu departe de mine... Mai curând mi-e dor de câinele meu... Crezi că altminteri nu găseam eu ceva mai bun ca să-i păcălesc pe oamenii ăștia și să nu vin aici?

Tăcu, gânditor, și Alex închise și el ochii. Odată cu pleoapele sale, ceva căzu peste lume și Alex știu că Odysseus nu avea să-l mai găsească dimineă, în cortul său.

6.

De data aceasta Alex Pole se regăsi destul de repede. Încă nu putea deschide ochii, trupul nu îl mai asculta, dar mintea îi era limpede, de parcă dormise un somn foarte odihnitor. Într-un fel era fascinat de visul acesta. Pentru el, ca istoric, era un noroc fabulos. Dar dacă, totuși, nu era decât un vis și acum se trezise?

Reuși să deschidă ochii și o recunoscuse imediat pe Cassandra, care, la rândul ei, nu păru foarte mirată că îl revede. Explicația veni pe dată.

- O, Apollon, mi-ai ascultat ruga! Ce bun ești că ai pogorât din ceruri din nou la mine!

Se afla într-un templu, ascuns după niște coloane.

- Nu m-au crezut, puternice Apollon! Nu m-a crezut nimeni! Le-am spus că Hector va pieri. Dar moartea lui Patrokles parcă le luase mințile. Ca și răpunerea lui Licaon de către crudul Ahilleus. Oare toți fiii lui Priam sunt dară, sortiți morții?

Alex întoarse privirea. Rolul acesta nu era pentru el. Cassandra continuă:

- În piață a fost aprins rugul. Andromahe își smulge pletele de durere lângă trupul fratelui meu, soțul ei. Iar tatăl nostru, Priam...

Se înecă și nu mai putu să continue. Alex întreabă aproape fără rost:

- Cum a murit Hector?

- Nu știi, mărite? În lupta cu Ahilleus s-a împiedicat de o piatră și a căzut. Atunci l-a răpus Ahilleus.

Alex își imaginează scena. Ironică moarte. Homer avusese grijă să treacă sub tăcere multe aspecte. Chiar prea multe. Dar, la urma urmei, când trăise Homer? La câte sute de ani de la distrugerea Troiei?

- Ce urmează, puternice zeu? De ce voia voastră este atât de aspră cu noi?

Pole coborâ ochii.

- Ilionul va pieri. Nu peste multă vreme.

- De ce? țipă fata. De ce?

- Nici ceilalți nu vor fi fericiți. Marele Agamemnon va fi ucis la întoarcere de soața sa, Klytaimnestra, Ahilleus va fi răpus în curând în fața Ilionului...

- Dar noi? îl întrerupse fata. Noi?

- Tu vei supraviețui, Cassandra...

- Uneori, moartea este mai bună decât viața. Salvează cetatea, mărite Apollon, te implor, salveaz-o! Ia ce vrei de la mine, trupul, sufletul, dar salveaz-o!

- Nu pot, Cassandra... Nu poate nimeni să o salveze...

Fata izbucni într-un hohot de plâns.

- Atunci răzbună-l pe Hector! Ucide-l pe sălbaticul Ahilleus, așa cum ai promis! Răzbună-l, zeule soare!

Alex tresări. Legenda istorisea sfârșitul lui Ahilleus, răpus de o săgeată trasă de zeul Apollon. Și asta însemna că el era cel care trebuia să-l ucidă pe Ahilleus!

Deschise gura să-i explice Cassandrei că nu a promis că el îl va omori pe Ahilleus, dar templul dispăru brusc și Alex se trezi iar aruncat în țesătura spiralată a timpului.

7.

Își reveni destul de repede, ajutat și de larma grozavă din jur. Țipete, urlete, zăngănit de săbii, nechezat de cai, bufniturile înfundate ale lănciilor izbind în scuturi. Se afla de data aceasta în afara zidurilor Troiei, asaltată din toate părțile de ahei. Îl stăpânea o stare confuză, o derută lăuntrică. Pe de-o parte, spectacolul îl atrăgea ca un magnet. Pe de altă parte, simțea din plin oroarea războiului: trupuri spintecate, cu măruntaiele revărsate, membre tăiate, capete retezate...

Se întrebă pentru o clipă ce s-ar întâmpla dacă l-ar nimeri vreo săgeată sau l-ar tăia vreo sabie. Înainte de a-și continua gândul, îl zări pe Ahilleus, cu o armură strălucitoare, care-și croia drum spre un tânăr aflat la baza zidurilor, înfășurat într-o blană de leopard și care trăgea săgeți cu mare viteză și precizie, care bănuia că este Paris. Nu, de data aceasta totul era aiurea. Chiar să vrea, cum putea să-l omoare pe imensul Ahilleus? Poate doar cu o mitralieră! Și Alex se gândi că nu avea rost să asiste cuminte la spectacol.

Smulse sabia unui oștean căzut și, prinzând o clipă de răgaz, se strecură până aproape de aheu.

- Ahilleus, zeii sunt contra noastră. Fugi în tabăra ahee, bătrânul Nestor e pe moarte, trânti Alex prima minciună care-i venise în minte. Războinicul însă îl privi crunt.

- Aha, ai reapărut, iscoadă, tu care fugi mișelește din tabăra care te ospătează? Și mai îndrăznești să mă minți? Vei pieri chiar de mâna mea!

Ahilleus făcu un pas înapoi să-și ia avânt, dar se opri, ca fulgerat. Fața i se schimonosi, scoase un geamăt scurt și se prăbuși la pământ. Abia atunci Alex văzu șerpia care îl mușcaseră pe Ahilleus de picior. Acesta nimerise din greșeală într-un cuib de șerpi veninoși și armura care-l protejase de săgețile lui Paris, nu-l mai ajutase cu nimic.

Un oștean de lângă el se răsuci spre Alex și arheologul recunoscu trăsăturile impenetrabile ale lui Kalhas. Își dădu iar seama că profetul semăna bine cu cineva cunoscut, dar imaginea se destrămă și întunericul începu să-l învâluie lent.

8.

Se afla într-un templu, ascuns într-un colț întunecat, dar vocile pe care le auzea i se păreau cunoscute.

- Ți-e foame, cerșetorul?

- Da, stăpână, mi-e foame. Tuturor ne e foame și frig.

- Cum te numești, sărmane?

- Drantes, mărită regină.

- Drantes?...

Vocea masculină avea un timbru grav. Semăna cu glasul trist al lui Ulise. Cealaltă voce era altfel. Feminină, catifelată, dar cu inflexiuni metalice, dure. Disprețuitoare.

- De ce nu, Drantes... Un nume ca oricare altul... Un bărbat ca oricare altul...

- Și Deifob este un bărbat ca oricare altul?

- Cerșetorul, ia bine seama, te-aș putea ucide în cele mai crunte chinuri! Sunt stăpâna Ilionului, nu uita acest lucru!

Femeia era Helene. Iar bărbatul trebuia să fie Odysseus, strecurat în Troia, în prima misiune de spionaj consemnată de istorie. De istoria cunoscută de el, se corectă Alex.

- Oamenii spun că Ilionul va pieri. Hector și Paris sunt morți, ca și Licaon. Încet-încet Priam și-a pierdut aproape toți fiii.

- Prostule! replică femeia. Nici dușmanii noștri nu o duc mai bine. Patrokles mort, Ahilleus mort, Ajax Telamon mort. Zeul Hades a primit mulți oșteni ahei, cerșetorul. Și mă întreb dacă n-ar fi cazul să te primească și pe tine, Odysseus!

Alex zâmbi în sinea sa. Avusese dreptate. Dar Helene nu se lăsase înșelată.

- Ce mai aștepți, frumoasă Helene? Cheamă oștenii.

- De ce Odysseus? Da, ai dreptate, mi-e scârbă de Menelaos și de Atrizii lui și de războiul ăsta. Dar aș vrea să știu ce gândești tu.

- E cazul ca războiul să se termine.

Femeia izbucni:

- Odysseus! Lasă vorbele meșteșugite. Aici suntem numai noi doi. Iar tu, amintește-ți, m-ai iubit pe vremuri.

- Te-am iubit. Eram tânăr și neghiob.

- Ai face-o iar, acum?

- Acum?
- Acum, aici. M-aș putea dăruî ție. Ai vrea?
- De ce, Helene?

- Pentru că eu fac ce vreau cu viața mea. Pe Paris l-am iubit, înțelegi? Menelaos era un bețivan nenorocit, dar cu Paris a fost altceva. Iar Deifob... Trebuia să fie cineva lângă mine, după moartea lui Paris, fie chiar fratele lui...

- Și eu?...

Alex avu senzația că vorbele astea îi scăpaseră lui Ulise fără voia sa.

- Și tu? repetă femeia. Ai fi putut fi tu. Vrei?
- Nu, Helene. Au trecut atâția ani... Ai îmbătrânit odată cu mine...
- Ce vrei, Odysseus? țipă Helene.
- Ilionul. Nu-i destul?

Helene se ridică în picioare.

- Foarte bine! Du-te, Odysseus. Iscodește. Măsoară zidurile, fă planuri ale cetății, descoase oamenii. Fă ce vrei. Te vei convinge că Ilionul nu poate fi distrus. Voi nu-l veți cuceri niciodată. Cetatea asta este la fel de puternică și de mândră ca și voi, și atâta vreme cât va exista un singur bărbat în stare să țină o armă în mână, cetatea va rămâne aici, neatinsă.

- Ilionul va pieri. Zeii au prorocit-o.

Helene făcu un gest disprețuitor.

- Lasă-i pe zei, Odysseus. Mă dezamăgești. Zeii cu cerurile, noi cu pământurile. Ține minte, istețule, Ilionul nu va fi cucerit niciodată de ahei. Niciodată! Și nimeni nu se îndoieste de asta, în afară poate de micuța Cassandra. Spune-i asta lui Meneloas. Acum pleacă, regina cetății are și alte treburi de rezolvat.

Ulise ieși din templu, urmat la scurt timp de Helene. Imediat însă o altă siluetă se ivi din spatele unei coloane, fugind în fața altarului.

- Zeiță puternică și înțeleaptă, spune-i preotesei tale, oare totul este adevărat? Ilionul nu poate fi cucerit și perfida Helene are dreptate? Atunci de ce m-a mințit zeul Apollon? De ce nu mă crede nimeni? De ce toți se joacă cu mine, când e vorba de viețile atâtor oameni, femei și copii?

Alex simți compasiune pentru Cassandra și voi să se îndrepte spre fată, dar întunericul îl învălui brusc și el închise, resemnat, ochii.

9.

Întunericul persista, nu foarte dens, ci doar ca un crepuscul înaintat, gri-albăstrui. Exista și nu exista, în același timp, iar lui i se părea că plutește undeva, în aer, deasupra pământului. Imaginea de sub el ondula

puțin și deodată zări iar Troia, cu zidurile binecunoscute. Cetatea era pustie și Alex înțelese că era noapte și oamenii dormeau, visând la grijile lor de toate zilele.

Apoi zări o umbră pe străzile pustii și de acolo, de sus, o recunosc pe Cassandra. Fata ieșise îngândurată din templul lui Apollon, singură, luminându-și drumul cu o torță. Deodată, dintre două case apropiate apărură un cal năvălaș care se repezi spre Cassandra, care, speriată, se aruncă lateral. Torța îi căzu din mână și alunecă peste niște paie care se aflau acolo. Cassandra își reveni imediat din sperietură și văzu paiele în flăcări. Deschise gura să strige după ajutor, dar nu țipă și privi câteva momente culoarea văpăii. Alex o auzi însă murmurând ca pentru sine.

Helene a spus că Ilionul nu va cădea niciodată și l-a convins și pe istețul Odysseus... Dar zeul a spus că Ilionul va fi distrus... Oare zeul și-a bătut joc de mine?... Mai curând Helene și-a bătut joc de mine... Helene, nerușinata, care și-a bătut joc de Ilion și ilionii au crezut-o... Ilionul, cetatea mea, a crezut-o pe perfida de Helene și nu m-a crezut pe mine, fiica regelui Priam... Ilionul nu m-a crezut...

Cassandra se înapoie în fugă în templu, de unde reveni imediat cu mai multe făclii în mână și începu să alerge prin cetate.

...Ilionul nu m-a crezut pe mine, preoteasa zeilor, ci pe destrăbălata de Helene...

Alex Pole simți o gheară răscolindu-l la fiecare torță aruncată de Cassandra în locuri care se aprindeau imediat.

- Ilionul va pieri, a spus zeul luminii... Să-i dăm lumină, zeului Apollon..., urla acum Cassandra în goana ei dementă prin cetatea adormită.

Alex știa ce avea să urmeze. Troienii se vor trezi prea târziu pentru a stăvili focul și atunci când porțile vor arde, moartea va năvăli în cetate, purtată de războinicii ahei.

Imaginea se ondulă iar și arheologului i se oferiră mai multe cadre ale apocalipsului:

...Undeva, într-o piață, Deifob, ultimul soț al Helenei este ucis în torturi și Menelaos rânjește, ținând-o de braț pe Helene, care privește nepăsătoare, cu zâmbetul pe buze, deși machiajul i-a crăpat de la căldura flăcărilor și frumusețea a trecut demult, rămânând o femeie bătrână care nu-și mai poate ascunde vârsta...

...Astyanax, fiul lui Hector, este aruncat dintr-o casă pe fereastră, zdrobindu-se de pietre, în fața mamei sale, Andromaha, care fusese violată de Pyrrhos, fiul lui Ahilleus...

...Rezemat de un zid, cu sabia plecată, Odysseus urmărește îngândurat ultimele zvârcoliri ale soldatului pe care tocmai l-a răpus...

...Priam este ucis tot de Pyrrhos, un fel de trimis al morții, în fața bătrânei Hecabe, a cărei față parcă a împrumutat aceeași mască a durerii de pe chipul Andromahei...

...În sala tezaurelor troiene Agamemnon privește încremenit, cu ochii strălucind de lăcomie, bogățiile adunate acolo...

...Cassandra este violată chiar în templul Athenei de Ajax Oileu, a cărui spadă stă aruncată lângă bustul spart al zeiței înțelepciunii...

Alex Pole era - sau fusese - arheolog, și știa că Istoria a însemnat, de cele mai multe ori, moarte. Dar între a citi cărți și a fi martor direct era o distanță enormă. Și simți o lacrimă imaterială prelingându-se pe obrazul său nevăzut.

Apoi auzi o voce liniștită, sau poate nu o voce, ci un miros, sau o altă senzație nelămurită, un gând, pe care însă îl percepu foarte clar. Știa că este Kalhas, sau acela pe care îl cunoscuse sub numele de Kalhas.

„Aceasta este Istoria, Alex. Trecutul, după cum vezi, este la fel de dinamic ca și prezentul.“

Arheologul dori să-i poată râde în nas, ironic. Reuși însă să-i răspundă în același mod, fără nici un efort aparent:

„Nu dinamică, profetule, ci mai curând mincinoasă, ca și prezentul!“

„De ce, Alex? Nimeni n-ar fi avut pretenția ca totul să fi fost păstrat de Homer și de Arktinos întocmai ca în realitate. Istoria trebuie să fie nu numai informație, ci și artă.“

„De-acolo, de unde vii tu, sunteți mulți filozofi? Vă plimbați prin trecut și deveniți mai înțelepți, cu fiecare om care moare lângă voi?“

„Nu fi ironic, Alex. Ce te face să crezi că vin din viitorul tău?“

Întrebarea îl descumpăni pe arheolog.

„Păi, călătoria în timp...“

„Călătoria în timp ține foarte puțin de tehnologie, sau așa cum înțelegi tu tehnologia. Este mai curând un mod de a privi universul. Și a fost, și este dintotdeauna la îndemâna oamenilor. Este, dacă vrei, unul din attributele divinității...“

„Te crezi Dumnezeu, Kalhas? Așa, cum te plimbi de-a lungul veacurilor și modifici câte ceva, pe ici, pe colo, ai puterea în mână, nu-i așa? Păi n-ai de gând să mă ucizi și pe mine, dacă n-o să am chef să te venerez? Mă scârbești, profetule...“

Gândul lui Kalhas păru încărcat de tristețe:

„Liniștește-te, Alex! Eu nu am modificat nimic. Sau nu mai mult decât ai modificat tu. Și când m-am referit la divinitate, am făcut-o în ideea că și oamenii, toți oamenii, sunt parte a unui mare plan divin, indiferent de credințele lor. Nu-i vorba de a fi sau nu niște aleși, niște profeți, niște supermani, sau niște despoți ordinari doritori de sânge și putere. Parcă ai spus odată că te interesează Istoria și nu politica. Și totuși ai acceptat jocul unei puteri militare care, dacă ai fi obținut rezultate remarcabile, și le-ar fi însușit în numele concepțiilor ei dictatoriale. Ai fi contribuit astfel în mod direct la modificarea Istoriei viitoare. În ciuda faptului că afirmai, îți

amintești, că descoperim ceea ce dorim. Aici, greșim cu toții, se pare. Nu descoperim ceea ce dorim, ci transformăm ceea ce descoperim în ceea ce dorim, fără să înțelegem...”

„De asta m-ai adus aici?”

„N-ai înțeles, nu te-am adus eu aici... Există ceva în structura Istoriei, sau poate chiar în urzeala Timpului, care nu se poate modifica. Acel ceva este mitul. Ai văzut, indiferent de realitate, Istoria păstrează mitul, și nu faptele. Și nu vorbesc de certurile de bețivani dintre olimpicieni, sau nemulțumirea lui Ulise față de etern credincioasa sa Penelope, ci de faptul că nimeni nu și-a închipuit că faimosul cal troian a fost un cal care a speriat o biată Cassandra cu mințile rătăcite, că o cetate atât de puternică a fost ruinată de o mică preoteasă a zeilor...”

Pole simți tristețea celuilalt ca fiind aproape materială, invadându-l încetul cu încetul.

„Și atunci, ce caut eu aici? Cine m-a adus? Ce am eu de-a face cu mitul Troiei și-al Cassandrei?”

„Poate este un vis... Dar tu știi cu adevărat ce este visul?”

„Poate că visul este ceva esențial, care ne ajută să trăim, ceva ca aerul și hrana...”

„Nu, Alex, nu doar să trăim, ci să cunoaștem, să înțelegem. Visul este o formă de înțiere, de evoluție. Trebuie să avem curajul de a căuta și a studia adevărul în față. Vrei să continui?”

Pole se simți din nou descumpănit:

„De ce eu, Kalhas? Sunt un ales, cumva?”

„Nu există aleși, domnule Alex Pole. Pur și simplu a venit vremea ta. Sau poate nu, poate este încă prea devreme, chiar dacă, într-un anume fel, omenirea a irosit deja prea mult timp proteste.”

„De câte ori ne-am mai întâlnit până acum, Kalhas?”

Pentru prima oară gândul celălalt ezită.

„Ai reușit să mă surprinzi, Alex. Și mă bucură lucrul acesta. La revedere, așadar...”

„Stai!” se repezi arheologul. „Cum, doar la revedere și atât?”

„La revedere, înseamnă pe curând, domnule Alex Pole... Îmi pare rău că nu vei descoperi antardhana pe valea Indului. Dar ai urcat deja o treaptă. Și, într-un anume fel, mi-e și puțin milă de tine...”

„Mai stai puțin, Kalhas!”

Dar nu-i mai răspunse nimeni. Iar el rămase îngândurat, în timp ce întunericul din jurul lui undulă și se luminează treptat. Apoi își dădu seama că devenise conștient de trupul său și că zăcea pe spate, cu ochii închiși.

Deschise ochii și privi indiferent camera albă de spital unde se afla. Privi ceasul cu calendar de pe noptieră. Două ore în Troia, întâmplător, își

zise încercat de sentimente contradictorii. Întinse mâna după butonul care chema asistenta dar mâna i se opri la jumătatea drumului. Brusc își dădu seama cu cine semănau foarte bine ochii profetului Kalhas, căutătura aceea pătrunzătoare, dar blândă. Cu ochii decanului de Istorie de la Universitatea din Delhi. Sau, mai curând, așa cum ar fi arătat acei ochi în urmă cu treizeci sau patruzeci de ani. Respiră adânc, își retrase mână de lângă buton și se întinse iar în pat, relaxat, murmurând ca pentru sine: „Deci, pe curând, Kalhas...”